

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken postai széküld:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . . 6 "	Fél évre . . . . 7 "
Negyed évre . . . 3 "	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . . . 1 "	Egy óra 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr. Bélyegdíj külön . . . 30 kr.
Minden következőnél . . . 1 " Villtár sora . . . 15 "

Szerkesztőség:

Az arad-esanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Apponyi keze.

Arad, április 11.

A képviselőház legutóbbi ülésén a honvédelmi vita alkalmából tartott nagyszabású beszédében Fejérváry báró honvédelmi miniszter azt az épen nem új, de annal igazabb állítást kockáztatta, hogy az igen tisztelt ellenzéki vezérszónokok a német nyelvi oktatást illetőleg négy szemközt igazat adnak neki abban, a mit izgatás okaért nyilvánosan kifogásolnak.

A talpraesett megjegyzés úgy látszik közelről érintette Apponyit, mert egy személyes kérdés czimén óra hosszat tartott beszédében olyan választ talált adni, melyet azoknak, kik ez embernek történetét valaha meg fogják írni, szükségképen idézniök kellene. Ime a különös nyilatkozat:

Én, t. Ház, nem csekély önmegtagadással, évek óta lemondok az agitáczióknak azon hatalmas eszközeiről, a melyek után csak kezemet kellene nyujtanom e kérdésben, hogy önök ebben az országban olyan mozgalmat lássanak, a minőnek párját még sohasem látták. Én lemondok az éles agitátorius fegyverek használatáról azért, mert tudom, hogy a mi jogot azoknak használatára által talán el tudnék érni, az össze volna kötve oly sok veszélylyel, a mit el akarok kerülni mindaddig, míg azt nem látom, hogy más ut, mint a nemzet érzelmeinek fenékiig való felzavarása, nem létezik a nemzet jogos kívánalmainak megvalósítására.

Egészen a naivitásig, sőt mondhatni az ostobaságig vigyázatlan beszéd volt ez, melyben Apponyi kifordította szive redőit. Ebből a példából is látni, miért van a sötétlelkű embereknek szükségük a folytonos tettetés-, a folytonos hazugságra, mert ha egyszer-egyszer eltelejtkeznek magukról, s úgy adják magukat, mint a milyenek, alapos gyanut, megdöbbenést keltenek személyük ellen, s legfőbb fegyverük, az ámitás hatástalanná válik.

A ki még kételkedhetett abban, hogy Apponyi az ő képtelen hiúsága- és hatalomvágyának, végső esetben az ország békéjét és nyugalmát is kész áldozatul dobni, a ki még azt hitte, hogy ezen emberben csak szikrája is van az igazság iránti érzéknek, az most, ezen nyilatkozat után, végképen kijózanodhatott balhitéből.

Hát Apponyi már évek óta nem csekély önmegtagadással lemondott az agitáczióknak eszközeiről? Ő mer így nyilatkozni, nyilvánosan, ország-világ színe előtt mer ilyet mondani, ő, akinek egész élete nem áll egyébből mint agitációkból; aki minden adott alkalmat felhasznál arra, hogy városról-városra járva igazgasson a fennálló törvényes rend, a kor-

mány és a parlamenti többség ellen; a ki egy egész raját szervezi a legrettegetesebb, leghazugabb, legizgatóbb sajtónak, mely ezer és ezer példányban naponként kétszer is megjelenve százféle variációkban ismétli ugyanazt, mit patrónusuk uton-utfélen, parlamentben és azon kívül gárdájával egyetemben hirdet; akinek a parlamentben minden beszédje egy pamphlet, a ki a fehér asztalnál, poharak között még felköszöntőjében is támad és izgat, a ki társadalmi összeköttetéseit és befolyását is teljesen a vakandok munkájának sikeresítésére aknázza ki; a kiről kétségtelen, hogy az ő közbejöttével vadultak el annyira a parlamenti viták, hogy a törvényhozás jóformán munkakeptelenné vált, a mit már a külföldi sajtó is konstatál; a ki százszor és ezerszer himezetlenül elmondta, hogy a kormány a nemzet aspirációit nem ápolja, hogy az ország jogait Bécsfelé nem védelmezi, hogy a honvédelem germanizációját czéltudatosan elősegíti, hogy az országot anyagilag tönkreteszi, hogy annak kormányzatára képtelen; a ki mindezt állandóan hangoztatta, mióta csak a nyilvánosság előtt szerepel, hangoztatta minden kormány ellen, a mely csak a közügyek élére állott . . . A ki mindezt tette és így tette, s még azt mondja, hogy ő nem csekély önmegtagadással lemond az agitáczióknak hatalmas eszközeiről: az tudva valótlant állit.

Vagy talán még tovább is lehet menni a kedélyek izgatásában? Valóban úgy látszik, hogy Apponyi ebben a nézetben van. Azt mondja, hogy ő évek óta lemond az agitáczióknak azon hatalmas eszközeiről, a melyek után csak a kezét kellene kinyujtania e kérdésben, hogy ebben az országban olyan mozgalmat lássanak, a minőnek párját még sohasem látták.

Egész zaja az ötleteknek támadja az embert e sorok olvasására, úgy, hogy alig képes benyomásait helyes egymásutánban reprodukálni. A hivatásszerű agitátornak, a sikereitől ittasult népámitónak képtelen önbizalma nyilatkozik e momentuózus szentenciában. Mert vagy van igaza neki ebben a kérdésben, hogy tényleg a honvédelem körül a magyar nyelv jogai sérelmet szenvednek, akkor mért nem indítja hát azt a mozgalmat? vagy pedig nincs ok ezen páratlan izgalom felidézésére, és akkor minek fenyegetődzik vele? komoly ember ilyet nem tesz.

Nekicsak a kezét kell kinyujtania! Ismerjük e kezét, ezt a konkoly hintő végzetes kezét, az Apponyi kezét. Hosszu és sulyos kéz, melynek nyomait mindenütt felismerhetni közügyeink elfajulásában. Ott van ez a kéz szabad- elvü haladásunk kerekötésénél, ott van

a fejedelem- és a testvérországgal benünket összefűző kapcsok lazításánál, ott van közügyeink ezerféle szálainak feloldhatlan csomóvá való bogozásánál, ott van a haza üdvére fellobogó polgárerények lángjainak oltásánál, ott a visszavonás tüzének szításánál.

De nem akarja — ugymond — e kezét kinyujtani mindaddig, míg azt nem látja, hogy más ut, mint a nemzet érzelmeinek fenékiig való felzavarása, nem létezik a nemzet jogos kívánalmainak elérésére.

Ebből pedig azt látjuk, hogy Apponyi, ha el nem éri azt, amit ő tart a nemzet jogos kívánalmainak, értsd alatta az ő kormányra jutását, akkor ő, a végső esetben, a nemzet érzelmeinek fenékiig való felzavarásától sem riad vissza.

Éppen csak ez az, a mire mi Apponyit mindig késznek és képesnek hirdettük, és szomorú elégtételünkre szolgál, hogy e szörnyü vádat, melyet ellene szent meggyőződésünk készített emelnünk, most ő maga igazolta.

Igen, Apponyinak a keze képes lesz arra, hogy ezen végső eszökhöz is nyuljon; ánde ezen »ultima raczió« már nem izgatás, hanem valóságos lázítás, és hiszszük a magyarok istenét, hogy ha idáig fog nyulni ez a kéz, olyat fognak rá koppintani, hogy képtelen lesz örök időkre azzal a kormány gyeplűt megfogni.

Belföld.

Uralkodók találkozása.

Bécsi politikai körökben pár nap óta az a hír van elterjedve, hogy királyunk, Ferencz József és az orosz czár között legközelebb találkozás fog létrejönni. Illetékes helyen azt is tudni vélik, hogy Lobanov orosz nagykövet az összejövetel czéljából már meg is tette a kezdeményező lépéseket.

A delegációk.

A delegációkat — mint Bécsből jelentik — június elejére fogják összehívni. A közös miniszteriumok költségvetése nagyjában már elkészült s végleges approbálása a május hó közepén ő felsége elnöklete alatt tartandó közös miniszteri tanácsban fog megtörténni.

Az egyházpolitika mellett.

Pest megye közgyűlése 195 szóval 34 ellenében elfogadta a kormány egyházpolitikáját. — Szatmár város közgyűlése a kormány egyházpolitikájáért 54 szóval 7 ellenében bizalmat szavazott. Liptóvár megye 84 szóval 15 ellenében kimondta, hogy a kormányt feliratilag fogja üdvözölni. — Baranya megye közgyűlése igen zajos volt. 19-en szavaztak az egyházpolitikai reformok megvalósítása mellett, 39-en ellene (köztük 20 pap).

A szabadelvűpártkörből.

Az országgyűlési szabadelvűpártnak Po d m a n i c z k y Frigyes b. elnöke alatt tartott értekezletén W e k e r l e miniszterelnök ismertette azon válaszok tartalmát, melyeket B o d a Vilmos és M a j t h é n y i István képviselőknek a fogyasztási adók bérbeadása körüli eljárás iránti interpellációra adni szándékozik. Az értekezlet tudomásul veendőnek határozta a miniszterelnök mint pénzügyminiszter válaszait.

Ezután tárgyalás alá vétetvén a honvédelmi költségvetés tárgyalásának során T ó t h Ernő, B e l g á r Ferencz, N a g y István és U g r o n Gábor által előterjesztett határozati javaslatok. F e j é r v á r i b. honvédelmi miniszternek s W e k e r l e miniszterelnöknek általános helyesléssel fogadott felszólalásai után az értekezlet e határozati javaslatok mellőzését határozta el. A n d r á s s y Tivadar gróf indítványára kimondván, hogy a megállapodását pártkérdésnek tekinti.

Ezzel az értekezlet véget ért.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tudósítása. —

— Április 11.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br., majd Andrásy Tivadar gróf.

Jegyzők: Schöber Ernő, Josipovich Géza, Hentaller Lajos.

A kormány részéről jelen vannak: W e k e r l e Sándor miniszterelnök, Fejérváry Géza br., Josipovich Imre.

Felolvasták és hitelesítették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a kérvényeket. — Kiadták a bizottságoknak.

Következik

a honvédelmi költségvetés

tárgyalása.

Eszterházy Miklós grófnak e vita folyamán eszébe jutottak a Ludovika-akadémiában heverő mitrailuse-ök. Azt kérde, hogy mire valók azok ott? Adják el és abból össze lehet hozni az alapot a tüzérség számára, melyet a honvédségnek sürgetnek. A miniszter ellenzi Ugron Gábor határozati javaslatát. Mert a javaslat utját vágja az eddigi opportunistikus politikának, mely a katonai kérdések előhaladását eddig is gátolta. Szólo soha sem pártolja ezt a politikát s ezért pártolja Ugron Gábor javaslatát. A költségvetést elfogadja. (Élénk helyeslés baltelől.)

Polonyi Géza legfőképp a német nyelv ellen szól. Utal a társadalomra, amely szüntelenül azon fáradozik, hogy visszahódítsa a magyar nyelvnek a német nyelv által okkupált magyar területeket. Es ezzel szemben azt kell tapasztalnunk, hogy amit a társadalom hódít, azt a hódítást egy törvényes intézményünk, a közös hadsereg visszaadja a német nyelvnek. Szomorú dolog ez és még szomorubb, hogy a honvédelmi miniszter a Ludovika-akadémiában is német nyelven tanítat és így ellensúlyozza

a társadalom hazafias akcióját. A többség hazafias érzületére appellál, hogy végét érje ez a botrányos állapot. Szól ezután arról az állásponttól, melyet az igazságügyminiszter a katonai reformmal szemben elfoglalt, el akarván magáról minden felelősséget távolítani. Utal Deák Ferencz és Horváth Boldizsárra, akik ezzel szemben egészen más álláspontot foglaltak el. Béke idején még azt is mondták, hogy amint büntető törvénykönyvünk lesz, a kormány is az alá helyezendő. Utal Schwarz Gyulára, aki hasonló elveket hirdetett és hasonlóképp Pulszky Agost is. Es Deák Ferencztől Pulszkyig mind azt vallották itt a parlamentben, hogy csak fegyelmi dolgokban tartoznak békeidején a katonák katonai eljárás alá. A legujabb stadiuma a dolognak az, hogy az igazságügyminiszter, aki eddig mindig azt tartotta, hogy ő az illetékes körökkel dolgozik a katonai büntető reformon, most még csak azt sem akceptálja, hogy neki köze volna ehez a kérdéshez. Nagyon sajnálatos felfogás ez s még sajnálatosabbak azok a következmények, amelyek a jelenlegi katonai törvénykönyvből folynak. Azt mondja a törvény, hogy a ki az egységes Ausztriát el nem ismeri, az ellen izgat, azt öt év börtön illeti. Vagyis akármelyik szélsőbaloldali ember, ha katonának besorozzák, megkaphatja ezt az öt évet már elvével fogva is. Van — ugymond, — több ilyen furcsasága ennek a törvénynek és e törvény magyar fordításának, melyet a honvédség és a csendőrség használ, mely törvényfordítás különben hemzseg a magyar alkotmányértétektől. Es utal a visszasságokra, amelyekkel e törvények szerint az ítélet megy. A ki vádol, a ki vizsgálatot végez, az szavaz is az ítéletnél. Azután szavaznak bakák, akik a német nyelvű vádat és tárgyalást nem értik s akik a betanított kommandóval kötelesek szavazni: Einverstanden! Még Oroszország is előbbre van nálunknál, az is modernabb és igazságosabb. A miniszter igyekszik átsibolni a büntetőtörvény reformját kollegájára, a honvédelmi miniszterre.

Szilágyi Dezső miniszter: Nem igyekszem.

Polonyi Géza: De ugy látszik.

Szilágyi Dezső miniszter: Majd megtudjuk, hogy mi látszik.

Polonyi Géza: Pulszky Agost ellenzéki korában felemlítette, hogy a katonai büntető törvény kodifikálására már 1880-ban megszávozta a költséget a delegáció. Mi köze a delegációnak a magyar igazságszolgáltatáshoz s ha már megszavaztak erre költséget, hova lett ez? Kérde az igazságügyminisztert, mi az oka, hogy Magyarországnak törvénye nincs s ki az az ismeretlen, a ki mindezt akadályozza. A maga részéről határozati javaslatot nem terjeszt be, de elfogadja az összes beterjesztett határozati javaslatot. A költségvetést elfogadja. (Zajos, hosszantartó, tüntető éljenzés a bal és szélső baloldalon.)

Szilágyi Dezső miniszter: Csak egyre kíván reflektálni. Polonyi azt mondta: tudjuk, mennyit adjunk ama ígéretekre, a melyek az igazságügyminiszteri székéből elhangzottak.

Polonyi Géza: Nem a miniszter urat értettem.

Szilágyi Dezső miniszter: Minthogy a képviselő ur kijelentette, hogy megjegyzése nem rá vonatkozott, további felszólalásra joga nincs. (Helyeslés.)

Horváth Adám: Első megjegyzése az, hogy most szerzett tudomást róla, hogy már nem tartozik a közös hadsereg kötelékébe. Szólo februárban adta be lemondását tisztirangjáról, de csak mest szerzett róla tudomást, a Fremdenblattból, hogy lemondását elfogadták. Gratulál a magyar sajtónak, hogy Lobkovitz herceg az ilyen helyreigazításokat külföldi német lapban szokta közzé tenni. Határozati javaslatot terjeszti be.

A vita be zá r a t v á n,

Fejérváry Géza b. Eszterházy gróffal szemben kijelenti, hogy a mitrailuse-öket, ma már sehol nem használják, nagy ritkán a várakban. Polonyi hosszú beszédben indokolta a katonai büntető törvények tarthatatlanságát. Ezt mindenki tudja. Bizony ezt az időt jobb dolgokra is fordíthatna volna Polonyi. (Zajos derűtség.) Elismeri, hogy Polonyi nagy mester az izgatásban, de ignorálja a mit a miniszter a guzsbakötés büntetéséről mondott. A fegyelem fenntartása rendkívüli eszközöket igényel. Kéri a házat, hogy Horváth Adám határozati javaslatát ne fogadja el.

Ö t p e r c z s z ü n e t u t á n

Szerb György előadó polemizál az ellenzéki szónokokkal. Kifejti, a ménestelepeket honvéd legénységgel ellátni lehetetlen, mert az a szolgálat hosszabb gyakorlatot igényel. A honvéd szolgálata pedig összesen két évre terjed. Különbben is rá fogunk térni arra, a mire rátért a külföld, hogy ezt a szolgálatot polgár emberekkel fogják végeztetni. Tóth Ernő kifogásolta, hogy a népfelkelők manlicherekkel láttatnak el, mielőtt a népfelkelés tulajdonképen szerveztetett volna. Szólo szükségesnek tartja az altisztek kiképzését, de nem az a végkövetkeztetés ebből, hogy a népfelkelő föl ne szereltessek. A népfelkelés ma szervezetében fenn nem állhat s mint a honvédelmi miniszter mondta, az legközelebb már revisió alá kerül. A javaslatot a maga részéről is elfogadja. (Helyeslés.)

Tóth Ernő polemizál a honvédelmi miniszterrel s kéri határozati javaslatának elfogadását.

Ugron Gábor: A honvédelmi miniszter kijelentette, hogy ha a katonai büntető törvény revíziójára vonatkozólag a tárgyalások sikerre nem vezetnek, annak okairól ő felvilágosítást adni nem fog. A felvilágosításadás a miniszternek kötelessége, amelyet a törvény ír elő. Igaz, hogy a katonai büntető törvény megalakítása sok időt vesz igénybe. De 26 esztendőn keresztül megtudunk valamit csinálni, ha akarjuk.

Merénylet a hercegprimás ellen.

— Ujabb részletek. —

Egész Magyarország sajnálattal veszi tudomásul a hercegprimás személye ellen elkövetett, de szerencsére meghiusult merényletet.

TÁRCSA

— Április 12. —

Hagyományos naivságok.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárcsaja. —

Azokról a hagyományos naivságokról beszéltek, melyek még az eleven képzelő-tehetség korszakában: ifjuságunkban tapadtak lelkünkhez és a mikben hiszünk, noha sok hitelenség van bennünk; azokról a hagyományos naivságokról, melyek forrását, szerzőjét, terjesztőjét nem tudjuk és nem is keressük; úgy vagyunk velük, mint a teremtés szürke mysteriumával, melynek homályos tanát elfogadjuk, noha képzeletünk elevenebb, megkapóbb magyarázatra vágyakozik.

Nagyon általános naivság, mely táplálója generációk ábrándjainak, R ó t h s c h i l d n a k a k a bizonyos milliója. Részemről, még ha arra itélnék is, hogy a polgári házasság dolgában írott minden vezércikket elolvassak, nem tudnám nyitját adni, mint tapadt lelkemhez ez a képtelen naivság? Már gyermekkorom óta hirdetem és hiszem szentül — csak most ingerel a szkepszis — hogy Rothschild felajánlott a világ bármely emberének egy milliót azon feltétel alatt, ha egy év leforgá-

sa alatt azt egészen elkölte. A dolog bizonynyal nem igaz; de így beszéltem én is, önök is. Ha megakarom magyarázni, hogy az ilyen bohóság miként tudhat hitelre találni, úgy el kell fogadnom: hogy a tanítóinkhitelek el velünk, mikor még képzeltök, naivok vagyunk. A millió fogalma nagy terjedelmű. En szegény koldus, még valutás fillérekben sem tudom képzeletem elé varázsolni olyan elevenen, hogy szinte lássam: ezt tudva a tanító, a millió szörnyűségének érzékeltetésére lelkem elé rajzolta a millió imponans voltát. Egy millió oly iszonyatos nagy szám, hogy a világ korszakos tékozlója egy esztendőn belül nem tudná elherdálni. A naivságot táplálja az ilyen képtelen hasonlat. Tetszik nekünk s hirdetjük.

Bizonynyal gyermekfantáziánk ragyog vissza az ilyen késői naivságokkal.

Az sem utolsó hagyományos naivság, a mivel a magyar tudós Akadémiát, meg a m. kir. trafik-szivart párosítjuk össze. Nevezetesen tíz ember közül kilencz biztosan tudja azt a naiv mesét, hogy ha valaki egy szivart úgy el képes szívni, hogy hamuja nem hull le és az így nyert hamu-rudat épen beszállítja az akadémiába: hát tengerkincset olvasnak a tenyerébe. Hallottam már százszáz, de milliót

is. Intelligens ember titokzatosan mosolyog, de meg nem tagadja. Hiszen évek naiv hitét ki volna kegyetlen lerombolni? Pedig nyílt dolog, hogy a tudós Akadémiától távol áll ez a hamuval való kőklerkedés. Van annak okosabb dolga is.

Hát az örökké mozgó-gép, a kör sok szögesítése! Hiszen ezeknek a botorságoknak már évszázadok óta meg vannak a maga futóbolondjai; pedig világos, hogy megannyi csak hagyományos naivság, mely az amugy is agészgetlen velőcsatornában károkat tehet; de tulajdonképpen mindenkor az eleven képzeletnek volt oda dobva.

A párisi Akadémiáról beszéltek, hogy arra a kérdésre: megfagy-e a spiritusz? százezer frankot tűzött ki. A scholasztikus iskola humorát mi sem mutatja jobban, minthogy az akkori tudósok a régi könyveket bujták annak megtudása végett, hogy megfagy-e hát a spiritusz voltaképpen? A helyett, hogy hideg télen kitétek volna egy tányérral.

S miután a régi könyvek ez iránt nem tájékoztattak, a scholasztikusok kimondották a határozott axiómát: hogy azt mink nem tudhassuk.

Mindnyájunknak így mesélte ezt valamikor a fizika professzora, és pedig azért, hogy

A király kabinet-irodája által küldetett a primási udvarhoz tudakozótáviratot.

A délután folyamán a palotához hajtottak József főherceg, fiával, László főherceggel, Wekerle Sándor miniszterelnök, Hieronymi Károly belügyminiszter, Bethlen András gróf földmivelésügyi miniszter, Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter, Széll Kálmán, Lobkovitz Rudolf herceg, hadtesparancsnok, Festetics Andor, Hunyady Kálmán, Eszterházy Mihály, Szapáry László, Bathány Géza grófok, Pallavicini Ede örgróf, Révay Gyula báró és több országgyűlési képviselő. A látogatókat Francics képviselő fogadta.

A „Nemzet” egyik munkatársa látogatást tett Varga József budavári káplánnal, ki jelen volt a merényletnél s legnagyobb előzékenységgel a következőképp adta elő az esetet.

Magánügyben óhajtottam beszélni Kohl Medárddal, s tíz percczel tizenkét óra előtt a primási palotába mentem s megkérdeztem a portástól, hogy van-e valaki a titkárnál. A portás leánya azt válaszolta, hogy a portásnál van. Erre a titkár szobájába léptem és olvasni kezdtem az íróasztalon heverő újságot. Ebben a pillanatban egy apácza felkiált:

— Jézus Mária, edabenn kiáltanak.

Gyorsan a titkár szobájából a hercegprimás termei felé rohantam. A mikor az ebédlőn ülő kis szalonba léptem, Kohl Medárd titkárt és a vinczellért a földön dula-kodni és hemperegni láttam, a hercegprimás pedig néhány lépésnyire tőlük megdermedten és mozdulatlan nézte a jelenetet.

Veszíteni való nem volt egy pillanatsem. Rávettem magamat a dulakodókra. Csolicsot, a tettest, nyakon ragadtam és úgy megszorítottam, hogy a szemei kidüledtek és kimeredtek. Aztán kifacsartam kezéből a hosszú pengéjű kést. Balkezemmel megfogtam kezét, jobb kezemmel pedig folyvást nyakát szorongattam s így emeltem föl a földről. Kohl Medárd is megragadta egyik kezével, a másikban a tölem átvett kést tartotta. Mivel attól féltem, hogy Csolics ismét magához kapja a kést, oda szóltam a primáshoz:

— Hercegséged, vegye el a titkár urtól a kést.

A hercegprimás ki is vette a titkár kezéből a kést, mire Csolics ezt kiáltotta feléje:

— Ez kegyelmességének volt szánva.

— Maga a hercegprimás ő kegyelmességét akarta megsérteni? — kérdeztem tőle.

— Igen, a hercegprimást akartam megölni! — válaszolta erre.

Időközben, mivel az ajtók utánam nyitva maradtak, a kocsis és a portás is meghallották a zajt és rendőröket hívtak a palotába, a kik Csolicsot elfogták.

A mai szemlélet alapján alakuló igazi tudományos buvárlat korszakának ellentétét is bemutatassa. Pedig a kontraszt előttem nagyon gyanús: azt hiszem a spirituszszal való mese is hagyományos naivság.

Legtöbb naivság lakik azonban bennünk az udvari életről. Messze esik tőlünk, tudásunk nem tekint át: hát képzeletünk hitet el velünk naiv meséket. Gondolkodjanak csak tisztelt olvasóim, milyen fogalmaik vannak pl. az udvari etiquette-ről, életmódról, a királyi háztartás méreteiről, s mosolyogni fognak, mert bizonynyal sok naivságot őriznek gyermekmesék megmaradt emlékeiből.

Van azonban egy naivság, a mi nagyon közel huz az igazsághoz. Csodálatos, hogy ezt nem akarjuk oly könnyen elhinni. Ez az: Az ember matematikailag sokkal valószínűbben áll ahhoz, hogy megüti az istennyila, mintsem hogy a temesvári lutrin kihuzzák a megálmodott „bizonyos” számait.

Pedig ez a naivságnak látszó mondás nem szükkölködik az okosság mázával. Az istennyila napsugaras meleg napokon elég gyakori; míg félmillió ternő csak egyszer esett a világon, a mint kitűnt, az se minden hu-czutság nélkül. Verner László.

„ARADI KOZLONY”

előfizetési árai:

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . . . 24 korona = 12 frt — kr.
Fél évre . . . . . 12 korona = 6 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 6 korona = 3 frt — kr.
Egy hóra . . . . . 2 korona = 1 frt — kr.

Vidéken szétküldve:

Egész évre . . . . . 28 korona — fillér = 14 frt — kr.
Fél évre . . . . . 14 korona — fillér = 7 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 7 korona — fillér = 3 frt 50 kr.
Egy hóra . . . . . 2 korona 40 fillér = 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 10 fillér = 5 kr, vidéken 12 fillér = 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KOZLONY” kiadóhivatalának („Aradi Nyomda-Társaság”) küldendők, ugyszinte ide utalando minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványsszámokat egy hélig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság.”

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órakor 767.4 mm., délután 2 órakor 764.9 mm. Hőmérsék: reghel 7 órakor C° + 5.2, délután 2 órakor C° + 14.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 2, délután 2 órakor N. 2. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0.

Vizjelzés.

1893. évi április hó 11-én reggel 8 órakor észlelt hőmérsék. időjárás, vizállás.

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás
			cm-timétr.
Maros	Branyicska + 6°	derült	+ 92
"	Arad + 6°	derült	+ 11
"	Makó + 7°	derült	+ 103
Tisza	Szeged + 6°	derült	+ 472
3-as Körös	Gyoma		

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1893. április 11.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

Időjóslás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Április 12. —

Változás nem várható.

HIREK.

Április 12. Szerda. Róm. kath. naptár: Gyula. — Protestáns naptár: Gyula. — Görög-keleti naptár (márczius 31.): Ipacs. — A nap két 5 óra 18 perczkor, nyugsai 6 óra 44 perczkor.

Szabadságharczi ereklyék orsz. muzeuma (színház-épület, II-ik emelet) nyitva mindennap délelőtt 9—12 és délután 2—4 óráig.

Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgáriskola, földszint.

Április 12. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Április 13. A Bettelheim-Spitzka-ügy végtárgyalása a törvényszéknél délelőtt 9 órakor.

Április 15. Az aradi közjegyzői kamara ülése.

Április 15. Az aradi waggon- és gépgyár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Április 16. Román zsinat Aradon.

Április 16. Materna Amália hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt).

Április 16. Az aradi első takarékpénztár rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Április 23. Az aradi önkéntes tűzoltókar közgyűlése délelőtt 10 órakor (Városháza.)

Április 27. Aradmegye köztörvényhatósági bizottságának évnegyedes közgyűlése délelőtt 9 órakor.

— Személyi hírok. Dittfurth Nándor br. néh. Edelsheim Gyulay Lipót br. jószágigazgatója tegnap Aradra érkezett.

— A hivatalos lapból. A király Kovács Ferencz losonci közjegyzőnek, a közjegyzői intézmény meghonosítása körül szerzett érdemei elismerésül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— Hálaadó isteni tisztelet a hercegprimásért. A Varsary Kolos biboroshercegprimás ellen elkövetni szándékozott merénylet megdöbentő, kínos hatást gyakorolt Arad szab. kir. város lelkészkező kath. papságára is. Valóban, csaknem hihetetlen is, hogy még egy oly angyal szelid lelkületű s a jótéteményekben kifáradni nem tudó férfinak is, mint a primás, gyilkoló kés elől kelljen hátrál-

nia. Isten — talán titkára élete árán, — megoltalmazta. E szerencsés megmenekülés alkalmából Jánosy Demjén dr rendfőnök tegnap reggel 8 órakor ünnepélyes hálaadó isteni tiszteletet tartott s egyuttal az alább következő sürgönyt menesztette a primás budavári palotájába:

„Főmagasságu és főtisztelendő Vaszary Kolos bibornokhercegprimás urnak, Budavárott. Önzetlen, tiszta szivből eredő buzgó fohászokban hálát adunk s Te Deummal összekötött hálaadó ünnepélyes szent misét mutattam be a jóság kegyes Istenének, hogy Eminentiadnak, mint egyházunk és hazánk legdrágább gyöngyének és magasan fénylő csillagának, — fáradságot nem ismerő munkásságu drága életét, Mária országa és a magyar Sion legnagyobb öröme a merénylő gyilkos törének szurásaitól megóvta. Dr. Jánosy s. k. rendfőnök.

— Városi közgyűlés. Aradváros köztörvényhatósági bizottsága ma, szerdán d. u. 4 órakor tartja meg április havi rendes közgyűlést, melynek tárgysorába több érdekes dolog van felvéve. A közgyűlés iránt e helyen is felhívjuk a bizottság tagjainak figyelmét.

— A harmadik kerület választói. Aradváros igazoló választmánya tegnap délután 3 órakor Varsary József elnöklete alatt ülést tartott, melyen Institóris Kálmán, Hász Sándor és Rosenberg Miksa dr voltak jelen. A választmány újra összeállította a III. kerület választóinak névjegyzékét, hogy a Kriván János mandátumának megsemmisítése folytán megejtendő új választáson használatba vehessék. Az új választás napját a mai közgyűlés tűzi ki.

— Előkészítő tanácsülés. Tegnap délelőtt Aradváros tanácsa ülést tartott, melyen a mai közgyűlés tárgysorozatát készítette elő.

— Április 15. Figyelmeztetjük a szabadelvű párthoz tartozó adófizető polgártársainkat, hogy az 1892-ik évről maradt adóhátralékaikat április 15-ig igyekezzenek befizetni, mert ha ezt elmulasztják, az orsz. képviselőválasztók 1894-dik évre érvényes névsorába nem lesznek fölvehetők és így választói jogukat nem gyakorolhatják.

— Ki lesz a balázsfalvi érsek? Nagyváradi tudósítónk írja: Pável püspök a legközelebbi napokban utazik Balázsfalvára az érsekválasztásra, vele megy a másik királyi biztos, Jósika Samu is. A legerélyesebb rendszabályokra készülnek a szélső elemek várható pressziója ellen. Szabó szamosújvári püspöknek van legtöbb kilátása a megválasztásra. Emlegetik még Mihályi püspököt és Laureán nagyváradi kanokot.

— Makó az egyházipolitikai reformok mellett. Makóról írják lapunknak, hogy az ottani szabadelvűpárt vasárnap tartott s rendkívüli népes közgyűlésén nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy a kormány hazafias és szabadelvű egyházipolitikáját helyesli s a mellett állást foglal s ugy Csanádvármegye törvényhatóságának május hóban tartandó rendes közgyűlésén, valamint Makó város május havi képvisleti ülésén az egyházipolitikai reformra vonatkozólag indítványt fog előterjeszteni. Az indítvány beterjesztésével s annak leendő indokolásával a párt Szentes Vidort, a makói szabadelvűpárt elnökét bizta meg.

— A bíróságok köréből. A király Bencsik János dr gyulai törvényszéki jegyzőt az orosházi járásbíróshoz albiróvá nevezte ki.

— Ellenzéki hecchezlődés. A temesvári tüzer-önkéntesek egyike, Ivánits Géza levelet intézett két fővárosi ellenzéki laphoz az ismeretes mellőztetés ügyében. E levél telve van gyűlöletes kifakadásokkal a hadsereg és a honvédelmi miniszter ellen s egygyel több adalék annak illusztrálására, hogy minő ma

got hintenek el ellenzéki lapjaink a magyar ifjak körében. A helyett, hogy buzdítanak őket a hadseregbe való belépésre, meggyűlöltetik velük a hadsereget, melynek pedig az a feladata, hogy megvédje hazánkat küllenségek ellen. És izgatnak azon jelszó alatt, hogy a hadsereg nyelve, szelleme magyar legyen, hogy aztán miként vélik ezt elérhetőnek, ha az ifjakat a hadsereg ellen hecczelik, annak csak isten — meg az ellenzék a megmondhatója. Mert ha a magyar ifjak nem lépnek a hadseregbe, ez sohasem lehet magyar.

— **Az aradi főrabbi gyászbeszéde.** Buziási Eisenstädter Ignác temetésén a beteg temesvári főrabbi helyett Rósbérg Sándor dr aradi főrabbi tartott gyászbeszédet, mely — mint lapunknak írják, — mélyen meghatotta a hallgatóságot. A hírneves, magyar érzelmű főrabbi melegen méltatta buzai Eisenstädter Ignác hazafiai érdemeit. Eljött, — úgy mond — hogy az aradi izraeli hitközség nevében lerója kegyelete adóját a kiváló férfiú iránt, ki szabadelvű kultúr város határain túl is tiszteletet vívott ki magára iránt áldásos működésével. Mert Eisenstädter nemcsak a temesvári izraeli hitközségnek volt büszkesége, hanem az egész hazai zsidóságé, mely benne az igazi, lánglelkű, hazafias magyar zsidó mintaképet tisztelte. Eisenstädter előharczósa, bajnoka volt a magyar izraelitáknak és e mellett megfelelő magasabb emberi hivatásának is. Becsülést, tiszteletet, elismerést szerzett a magyar zsidó névnek. A szabadságharcban nemzetünk függetlenségének kivívása érdekében kötött kardot az oldalára és jó hazafi maradt akkor is, midőn ezt bűnnek tekintették az elnyomatás poroszói. Hü, vallásos, jó zsidó volt, ki imádta az igaz egy istent. Meg van győződve, hogy most, midőn egyesül lelke drága fiának szellemével, mosolyogva tekint le övére és imádkozik érettük odafenn az égből. Emléke áldássá fog valni a hitközségben, melyet munkássága virágzásra juttatott és példáját bizonyára követni fogják nemzedékről nemzedékre. Minden szemben köny csillogott, midőn erre a főrabbi ékes szavakkal emlékezett meg az özvegy és gyermekek nagy fájdalomáról és végül imát mondott a megboldogultért.

— **A házi kezeles ellen.** Az aradi ipartestület elnöksége a városi köztörvényhatósági bizottság mai üléséhez kérvényt nyújt be, melynek éle oda irányul, hogy a város háztartásában szükséges munkák ne házilag szereztesse be, hanem a helybeli önálló iparosok által teljesítsenek. A kérvényből, melyet kinyomattak s az összes köztörvényhatósági bizottsági tagoknak megküldöttek, a következőket tesszük közzé:

A város tekintetes Tanácsának intézkedéséből a legutóbbi évek óta azon a kézműipar körébe vágó munkák, melyek előállítására a város háztartásában szükség van és amelyek azelőtti gyakorlat szerint árlejtés útján a legjutányosabban vállalkozó iparosnak adattak ki szerződésileg, házilagosan készíttetnek el. A kamarási hivatal, illetve városgazda felfogadja a különböző iparágakból való segédmunkásokat és azokkal — önálló iparos vagy képesített munkavezető közbejötté nélkül dolgoztat. Ezen segédek, a míg a város szolgálatában állanak, teljesen kívül esnek minden iparhatósági ellenőrzésen; nincsenek nyilvántartásba vezetve az ipartestületnél, nincsenek bekebelezetve a kötelező betegsegélyző pénztárba. A tekintetes Tanács ez intézkedése, mely évről-évre kiterjedtebb körűvé teszi a városi házilag iparüzést, súlyos sérelmet képez az iparosságra, melynek a túlfekozott verseny a városi élet mindeniben való megdrágulása és az évről-évre növekedő közterhek súlya miatt különben is nehéz harcot kell folytatnia a megélhetésért s a mely még a — bár csekély, de mégis számba jövő — városi munkáktól megfosztatva, kétszeresen kell, hogy éreze helyzetének mostohaságát. Azon tiszteletteljes kérelemmel fordulunk a tekintetes Törvényhatósági bizottsághoz: Méltóztatásuk határozatilag kimondani, hogy a város háztartásában szükségelt mind azon munkák — legyenek azok bár új megrendelések vagy előforduló javítások — melyek az 1884. XVII. t. cz. végrehajtása iránt kiadott 39266/484. számú földmívelési, ipar és kereskedelmi miniszteri

rendelet 2. §-ában felsorolt mesterségek körébe tartoznak, a házilag munkáltatási rendszer teljes kizárásával csakis olyan önálló helybeli iparosok által teljesítsenek, akik az illető ipar üzésére jogosítvány s a kik a megtartandó árlejtéseken vagy ajánlati tárgyalásokon a megtelelő munkákra szerződésileg vállalkoznak.

— **Katonai menetgyakorlat.** Az aradi házi ezred ma reggel menetgyakorlatot tart, melyből csak este tér haza. Az irány valószínűleg Bánát lesz, ez azonban nem bizonyos. Holnap szünetet tartanak, pénteken folytatják az „üzbungmarsch“-ot, s szombaton a huszársággal és tüzérséggel egyesülve befejezik a menetet, melyet Csikó s Alajos ezredes vezényel.

— **Az első ezüst koronák a napokban megérkeznek Aradra is.** Mint nekünk írják, Budapesten már forgalomba jöttek. A képviselőház pénztárhoz nagyobb szállítmány érkezett a koronákból s a pénztárnál minden képviselő beválthatott tíz-tíz darabot. Igénybe is vették a ház tagjai a beváltás jogát elannyira, hogy a készlet nagyobb része már tegnap el is fogyott. Az új koronák csinos kiállításukkal általános tetszést arattak a képviselők körében.

— **A szombati földrengésről** még mindig érkezik egy-két elkésett tudósítás: Most Draucz aradmegyei községből írják nekünk, hogy d. u. 3 órakor három lökésből álló erős földrengést éreztek. — Duna községben három másodpercig észlelték a földrengést. Bokszege — mint M. H. nak írják — az unitus templom, melyet Karagyorgyevics h. épített, úgy megrongálódott, hogy másnap, a görög husvét nétfőn, a nagymise alatt leszakadt a mennyezet egy része s egy embert súlyosan, többeket pedig könnyen megsebesített.

— **Kinevezés.** A földművelésügyi m. kir. miniszter Heinrich József szőlőszeti és borászati vándortanítót végleges minőségben V. oszt. szőlőszeti és borászati felügyelővé nevezte ki.

— **Kövezési sorrend.** Aradon a folyó évben megejtendő kövezési és csatornázási munkálatokra megtartott árlejtések lapunk tegnapi számában ismertetett eredményét a tanács jóváhagyó javaslattal terjeszti a mai közgyűlés elé. A kövezéshez szükséges 800 köbméter kő szállítására beadott ajánlatok fölött akkor fog határozat hozatni, ha a gazdasági szék a barackkai kőbányát már megszemlélte.

— **Súlyos baleset.** Imre Péter aradi hetes tegnap délelőtt a Főúton butorszállítás közben szerencsétlenül járt. A butorszállító kocsis hátulso része ugyanis a nagy megterhelés folytán leszakadt s a butorok fejére zuhanva, súlyos sérüléseket okoztak. A sebesültnek az első orvosi segélyt Posa Lajos dr. tiszti főorvos és Tisch Mór dr. kerületi orvos nyújtották.

— **Adomány.** Tegner Lajos, Tegner Mariska emlékeztetére 5 frtot adományozott az aradvárosi árvaházalpra.

— **Fiatal szédelő.** Napok óta csavarog Arad utcáin egy 20—22 éves erőteljes barna fiatal ember s a mellékutcákban a közönség könyörületére apellál. Azt mondja mindenkinek, hogy Budapesten végezte el a kereskedelmi akademiát s míg álláshoz jut, éhen hal. Az úgy összeszedett pénzen azután éjeken át kártyázik a fiatal szédelő, a kitől óvjuk a közönséget.

— **Megszökött leány.** Tamás Julcsa aradi leányzó még csak 16 éves, de már anynyira elvetemült, hogy a város, a míg a javító intézetbe felveszik, a szegény-ápolóban helyezte felügyelet alá. A leány tegnapi virradó éjjel egy szegényházi ápoló 1 frt 20 krjának eltolvajlása után már ötödizben szökött meg az ápolóból. A rendőrség nyomozza.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi polgári takarékpénztár az „Aradi polgári jótékonyegyletnek“ 10 frt, azaz tíz forintot adományozott, ezen nagylelkű adományért az egyelet nevében köszönetet mond az elnökség.

— **Kolera.** Bécsből jelentik: a kerületi főnök jelentése szerint a borszevi kerületben, Kudrinze községben, három újabb ko-

lera eset fordult elő. A korábban megbetegedettek közül egy meghalt. — Lorientből sürgönyzik, hogy a koleraszerű járványnak, mely ott fellépett, tegnap 10 személy esett áldozatul.

— **Óriási hóvihár.** Mint Chicagóból jelentik, óriási hóvihár két nagy szállodát, melyek arra voltak hivatva, hogy a kiállításra odaözönlő közönséget magukba fogadják, teljesen elpusztított. A panoráma is sok helyütt szét-dulatott.

— **Omlik a Gellérthegy.** Az öreg Gellérthegyről le-le kívánkozik néha egy szikladarab. A múlt évben egy több száz métermázsás szikla omlott le, mely egy házat is összerombolt. A napokban pedig észrevették, hogy a Rudasfürdő mögött felvezető serpentin-utrá hajló sziklák leváló félben vannak. A mérnöki hivatal ennek következtében azt az utat elzárta és a sétáló közönség számára, mely most rendkívül nagy számmal keresi fel a Gellérthegyet, e sziklák kikerülésével egy új lépcső feljáratot csináltatott.

— **Megfagyott zarándokok.** Konstantinápolyból érkezett hírek szerint háromszáz orosz zarándok, a kik Odesszából Palesztinába mentek, Nazarethből gyalog indultak Jeruzsálembe. Hoblus, vagy bibliai néven Sichevárosa előtt óriási hideg lepte meg őket, minek következtében tízen hat zarándók megfagyott, kilencznek pedig a kez-elába ésorra fagyott el. Két-százan félig megdermedve érkeztek Ramleh városába, a hol csakhamar ápolás alá vették őket. Török katonai őrzékek járják most be a vidéket, hogy a többi zarándokot, a kikről szintén azt hiszik, hogy utközben megfagytak, fölkeressék.

— **Öngyilkos katona.** Székestehérvárott pénteken Lövy Adolf egyéves önkéntes, a ki a 24-ik vadászászlóalj 3-ik századánál szolgált, a kaszárnyában szolgálati fegyverével föbbe lötte magát. Hogy mi vitte őt e végzetes lépésre, senki sem sejt. Jókendő fia volt mindig, a ki örömmel szolgált a hadseregben. Husvétkor hazament szüleihez Igalra s úgy látszik ott történetelt valami, a mi a fiatal ember életkedvét elvette.

— **Egő oltár.** Nagy-Kanizsán, a hó 5-én a városi Szt-János-templomban a reggeli misén egyik mellékoltár az egő gyertya lobogó lángjától meggyúlt s égni kezdtek a közelében levő több könnyen gyuló tárgyak is. Szerencse, hogy az egő oltárnál miséző pap nem vesztette el lélekjelentését s arógtón alkalmazott oltás minden szerencsétlenségnek elejét vette. A nép nyugodtan viselte magát, s egy kis ijedtségen kívül egyéb baj nem esett.

— **Kinai lapok újdonsági rovatából.** A „Lingnamyat“, a „kinai lapban“ a következőkét hir olvasható: „Oroszország igen sokáig egészen jelentéktelenországoeska, volt melyet csak Péter császár tett hatalmassá és tekintélyessé. Nagy tehetségei dacára a nép gyűlölte s később meg is ölte. Ugy látszik, hogy a jelenlegi császárt is éppen így gyűlölik, mert, mint halljuk, az élete után leselkednek.“ Más: „Egy kinai madárvasz nemrég hazatért s elfelejtette puskájából kivenni a töltényt. Fia játszani kezdett vele, mire a puska elsült, s a gyermeket életveszélyesen megsebesítette. Így jár, aki lelővöldözi a madarakat. Isten büntetése volt.“

— **Szénába fult.** Lakatyán egy kis gyermeket a szénakazal elborított murvája megfojtott. A kis gyermek halálán kívül még három élet forgott veszedelemben a szerencsétlenségnél. A szomorú eset különben így történt: Stern Dávid lakatyi bérlő, Benő, Ferike és Muki fiai a házi cseléddel játszottak a szénás kertben, mikor egy hirtelen jött szélvihar fölkapott egy egész szénakazalt s rádobta a gyermekekre és cselédre. A cselédet s két gyermeket sikerült kihuzni épen a kazal alól, a kis Muki azonban, mire előkeresték a murvából, már halva volt. Valószínűbb, hogy a gyenge teremtetést a gyón üttötte a rázuhant kazal s nem a szén murva fojtotta meg.

— **A török ujságok és a szultán.** A török ujságok, mint mindenütt az egész világon, reggel szoktak megjelenni. A szultán azonban nem szabad többé a megszokott reggeli órákban megjelenniük, hanem délután. A különös rendeletnek az a furcsa oka van, hogy a szultánra nagyon rossz hatást tett az ujságoknak az a hire, hogy hegyiről tövire leirták a Boszpo-

ruson történt hajókatasztrófát, a melyről lapunkban is szó volt, és azt a szerencsétlenséget, a mely a szultánnak két tisztjét egy sétakocsizás alkalmával érte. Ez a szerencsétlenség úgy történt, hogy fogata lovai megbokrosodtak és elragadták a kocsit. Az egyik tiszt kiugrott a kocsiból, de oly szerencsétlenül, hogy azonnal halva maradt a földön. A másik is kiesett a kocsiból és kezét-lábát törte. Hogy mennyiben változtat a szerencsétlenségen az, hogy az újságoknak ezután csak délután szabad megjelenniök, azt nem kérdi Törökországban senki; de annyit bizonyosan tudnak, hogy az új rendelet a halottakat nem fogja feltámasztani.

— **A primadonna udvarlója.** Nagy szenzációt keltő elfogatás történt tegnap Pozsonyban. Az elfogatás a bécsi rendőrség megkeresésére történt s a kényes ügyvel kapcsolatban a jelenleg Pozsonyban működő szintársulat egyik primadonnájának nevét is emlegetik, a ki pár év előtt a budapesti népszínháznak is volt tagja. Egy hét óta ugyanis egy Arvay Kelemen nevű elegáns fiatal ember tartózkodik Pozsonyban, a ki különösen az által vontat magára a figyelmet, hogy a Krecsányi-féle szintársulat egyik primadonnájára nagy összegeket költött s költsézés közben csak úgy szórta a pénzt. A bécsi rendőrség távirati megkeresése megadta a kulcsot a fiatal ember feltűnő költsézéséhez. Arvay ezelőtt mint hadnagy szolgált az 5-ik dragonyos ezredben, de egy mélyen becsületbe vágó dolog miatt degragálták és mint közlegényt a Pozsonyban állomásozó 10-ik huszárezredhez osztották be. Arvay, a ki különben lovag, Bécsben több rendbeli csalást és szédelgést követett el; a Vörös ökör-höz címzett fogadóban fogták el s azonnal átszolgáltatták az ügyészségnek. A szédelgő promontori illetőségű Pozsonyban a legjobb társaságokban megfordult s elfogatása nagy meglepetést keltett az egész városban, mert mindenütt a kifogástalan gentleman biztosságával lépett fels mindenki bizalmát meg tudta nyerni.

— **A senki gyermekei.** A modern humanitáshoz nálunk egyik legégetőbb kérdése a lelenzügy. Ennek a nemes, fájdalom, kevéssé kultivált ügynek lelkes zászlóvivője Teleki Géza gróf, a ki most egy emlékiratot dolgozott ki Hieronymi Károly belügyminiszter felszólítása folytán, kinek melegsziű érdeklődése remélhetővé teszi, hogy a nemes gróf memorandum nem marad pusztában kiáltó szó. Teleki Géza gróf tervezetének alapeszméjét maga az irat czime foglalja magában: az elhagyott kisdedeket, lelenzetteket, falusi telepen, családban kell nevelni. E telep létesítése mindössze 45 ezer frtba kerülne s mivel a kormánynak e célból 345 ezer forint áll jelenleg rendelkezésére, a maradék 300 ezer forint toke kamatjából kitelnék a telep fenntartási költsége. A buzgó ügyismerettel, humánus, lelkes ügyszeretettel megírott füzet méltó arra, hogy mindenki elolvassa, gondolkozzék fölötte, s komolyan veszi nem csak az ember szeretettel, hanem a speciális magyar fajfenntartás nagy és közös kötelességét, melynek evangéliumát a „lagnagyobb magyar“ amaz ismert kijelentése képezi, melynek idézésével végződik a Teleki Géza gróf emlékirata is: olyan kevesen vagyunk magyarok, hogy még az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni!

— **Expressz-levelek.** A kereskedelmi miniszter a postai expressz-kézbesítésének és az érte járó díjnak szabályozására rendeletet becsátott ki, mely ápril 15-én lép életbe. A rendelet intézkedéseit a következőkben közöljük: Az expressz leveleknek csak a soron kívüli kézbesítésben van előnyük a közönséges küldeményekkel szemben. Az expressz-jelölés nemcsak levelekre, hanem postautalványokra, csomagokra, pénzes levelekre, sőt utánvétes küldeményekre is használható, még pedig nemcsak az ország határain belül, hanem a legtöbb külföldi állammal való összeköttetésben is. Expressz-leveleket kiváló tüzetességgel kell czimezni és azonkívül a borítékon is azok „expressz“ jellege szembeütően feljegyezendő. Az expressz-díj csomagokért darabonként 25 kr, levelekért 15 kr. Elégtelen frankirozás esetén a postahivatal a leveleket megjelölésük dacára sem tekinti expresszoknak. Az expressz levelelpostai küldeményeket kivétel nélkül a házhoz kézbesítik, minden egyéb postai expressz-küldeményről (postautalvány, csomag, pénzeslevél) a címzett csak avizót kap sürgősen kézbesítve. A külkerületbe való kézbesítés esetén a címzett tartozik

a küldöncz tényleges költségeit megtéríteni, levonva ebből a bélyegeken lerótt expressz-díjat: a tényleges költség kilométerenkint nappal 6 kr-ban éjjel 8 kr-ban van megállapítva; ezen pótdíj lefizetésnek megtagadása esetén a küldöncz a küldeményt visszavizsi a hivatalba. Minden expressz-küldemény kézbesítése csak egyszer történik meg s ha ez sikertelen maradt, a küldeményt többé nem tekintik expressznek.

— **Pályázatok.** A bázisai fővámbivatalnál III. o. ellenőri áll. 2. h. a. — A németbogsáni adóhivatalnál I. o. hivatalozolgai áll. 8 h. a. — Kolozsborsán postamesteri áll. 3 h. a. — Budapesti postai igazgatóságnál több ideigl. posta- és távirászolgal áll. 6 h. a. — A nvárdi postai igazgatóságnál több II. o. szolgal áll. 6 h. a. — A beregszászi pénzügyigazgatóságnál II. o. hivatalozolgai áll. 8 h. a. — Hevesmegyénél tiszti főorvosi áll. 2 h. a. — A helényesi és margittai adóhivatalnál VI. o. adótiszti áll. 2 h. a.

— **Apró hírek.** Mezőkövesden Pintér Nándor járásbírósi végrehajtó szerdán délután vadászfegyverével agyonlötötte magát. Tettét életuntágból követte el. — Putnokon Farkas János bojtár a heti vásáron agyonszurta társát, Kovács Józsefet. A gyilkost letartóztatták. — Pakson Gévai csendőrszervező néhány napelőtt a szolgalati fegyverével agyonlötötte magát. Dávit mindenki pontos, józan embernek ismerte, de mámoros állapotban oly dolgokat követett el, a mely miatt súlyos büntetés érte volna. Attól való félelmében követte el a tettet. — Olmützben szombat éjjel a katonai ténparancsnok előszobájában Lustig Rikárd és Richter Rudolf szakaszvezetők a kemenczéből kiömlő szengáz következtében megfultak. — Bécsben Seewald József kocsis boszúból agyonszurta Werner János sajtakereskedőt és súlyos sebeket ejtett Böhm Jeremiás kocsison. — Pozsony Virágvölgy nevű külvárosában Umhoch János egy konyhakéssel agyonszurta Lerch Mihályt. A gyilkost elfogták. — Fehértón Horváth Lőrincz huszonkét éves legény életuntágból felakasztotta magát. — Atányban husvét héttől egy korcsmában óriási verekedés volt. Körülbelül harmincz ember kapott könnyebb sérülést. A duhajkodók ellen a vizsgálatot megindították.

H y m e n.

Pick József, a temesvári gyártelep sörfőzde részvénytársaság a r a d i főraktarának üzletvezetője eljegyezte P o p p e r budapesti nagybirtokos hájos és szeretetreméltó leányát, A n n a kisasszonyt.

Lusztbader Dávid Uj-Szent-Annáról jegyet váltott Budapesten H e g e d ü s Szeréna kisasszonnyal.

Gyászrovat.

Ifj. gyoroki Andrényi Károly. † Ismét súlyos gyász nehezedett Arad egyik köztisztjében és becsületben álló, előkelő családjára, az Andrényi-családra, melyet pár hó óta nehézz megpróbáltatásoknak tesz ki a sors. Most egyik legderekabb tagja, ifj. gyoroki A n d r é n y i Károly, az Andrényi Károly és fiai czég főnöke fekszik ravatalon, kit élte 55-ik évében ért a halál. A megboldogult egyike volt Arad város hangyaszorgalmu, legmunkásabb kereskedőinek, kinek halálhírének megdöbbenve, osztatlan részvétellel fogadják mindennütt. Az elhunyt derék férfiú tagja volt két cikluson keresztül az aradi kereskedelmi és iparkamarának, nemkülönbén a kaszinónak, melyeknek helyiségein gyászlobogó hirdeti elhunytát. Nem régen kapta meg a királyi kereskedelmi tanácsos kinevezést, mely tisztelet mindvégig odaadó buzgalommal viselte és érdemelte ki; tagja volt Arad szab. kir. város köztörvényhatósági bizottságának is. Általában nyugodt, visszavonult életet folytatott, s nem vágyott a közélet harcainak babérja után, de jóságával, szeretetreméltóságával kiérdemelte azok tiszteletét, kik ismerték s körében éltek. Halála számos előkelő családot ejtett gyászba. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Ifj. gyoroki Andrényi Károlyné szül. Tömöröy Josefín a maga, úgy gyermekei Károly, Adrienne, Elvira és Paulin, apósa id. gyoroki Andrényi Lajos és sógornője Schaffer Adolfné

szül. gyoroki Andrényi Ilka nevében is mély fájdalommal tudatja felejtlen férjének, illetőleg édes atyának, gyermeknek és testvernek, ifj. gyoroki A n d r é n y i Károly, kir. kereskedelmi tanácsos, Arad sz. kir. város törvényhatósága bizottsági tagjának, az „Andrényi Károly és fiai“ czég főnökének, 1893. évi április hó 11-én, reggel 4 órakor, életének 55-ik s boldog házasságának 26-ik évében történt gyászos kimultát. A boldogultnak hült tetemei április hó 12-én, d. u. 3 órakor fognak Andrássy-tér 10. számú házból a helybeli közsirkertben levő családi sírboltba nyugalomra helyeztetni. A megsejteltő gyászmise áldozat pedig április hó 13-án, d. e. 11 órakor fog a helybeli t. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatatni. Arad, 1893. április hó 11. Nyugodjék békében!

Egyletek, Társulatok.

— **Az aradmegyei közsegl és körjegyzők nyugdíjintézete** tagjai f. évi április hó 27-én d. u. 2 órakor Aradon a megyeház tanácstermében megtartandó közgyűlésre tisztelettel meghívotnak. Táragsorozat: 1. Jelentés a nyugdíjintézeti pénztár állásáról. 2. Özv. M a c s i n i k Sebőné volt mikalakai jegyzőné, kegydíjazás iránti kérvénye. 3. L e l e Istváné szül. Ondrei Virginia kegydíjazás iránti kérvénye. 4. Özv. B a l á z s Gaborné nyugdíjazás iránti kérvénye. 5. Özv. P o p e s c u Jánosné nyugdíjazás iránti kérvénye. 6. Özv. B u c z u r k a Ferenczné nyugdíjazás iránti kérvénye. 7. Indítvány a nyugdíjszabályzat némely pontjának módosítása iránt. 8. Indítvány a takarékpénztárak adományának az árvaházalap javára leendő fordítása iránt. 9. A jegyző vizsgáló-bizottságha két rendes és egy póttag választása. Keit M. Radnán, 1893. évi április hó 5-én. K o t z ó Károly, nyugd. int. elnök.

— **A „Kölcsy-dalkör“** legközelebb daletélyt és h a n g v e r s e n y t rendezni szándékozván, az előadandó darabok betanulásához már hozzá is fogott. Miután azonban a teljes siker eléréséhez nélkülözhetlenül szükséges a tagoknak az előkészülésben való szorgalmas és együttes részvétele, a t. tag urak tisztelettel felkéretnek, miszerint a dalórákon — a kitűzött czél szem előtt tartása mellett — a szokott helyen és időben teljes számmal mulhatlanul megjelenni sziveskedjenek. A z e l n ö k s é g.

Színház, irodalom és művészet.

— **Materna Amália** kamarai énekesnő hangversenyét vasárnap délután tartja a „Fehér Kereszt“-ben. A műsor a következő:

1. Wagner R. Előjáték a „Mesterdalkok“ című dalműből. Prüver Gyula ur.
2. Wagner R. a) Erzsébet belépő áriája; b) Ima „Tanhäuser“ című dalműből. Materna Amália urnő.
3. Chopin. Polonaise As-dur, Prüver Gyula ur.
4. Schaffer. a) Haidekind. Schubert. b) Die Ungeduld, Materna Amália urnő.
5. Liszt. 13. sz. Rhapsodia. Prüver Gyula ur.
6. Wagner R. „Isolda szerelmi halála.“ Trisztán és Izolda című dalműből. Materna Amália urnő.

A jegyek előre kaphatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében; az előjegyzéseket tegnaptól kezdve lehet kiváltani.

— **„A madarász“ Leszkaynál.** „A madarász“ operettet most mutatta be leendő aradi új szintársulattal L e s z k a y szinigazgató a debreczeni közönségnek. Az előadásról egyik debreczeni lap a következőket írja: „Tegnapelőtt a „Madarász“ került színre, melynek kedves zenéje szép számú közönséget hozott össze. B a r c s Aranka játszotta és énekelte Postás Mikát elég ügyesen. M a r g ó Z e l m a f e j e d e l e m n ö j é r ö l n e m m o n d h a t j u k e z t. N y i l a s i M á t y á s u j b u f f ö k o m i k u s t, k i t m á r r é g e b b r ö l i s m e r ü n k, n a g y o n k e d v e z ö n f o g a d t a a k ö z ö n s é g. R á c z G y u l a é n e k - r é s z e i j ö l s i k e r ü l t e k, d e a j á t é k r é s z t t e l j e s e n e l e j t e t t e, m á r p e d i g a z o p e r e t t i s m e g k i v á n j a l e g a l á b b a k i e l e g i t ő j á t é k o t.“

— **Blaháné Debreczenben.** S p l é n y i n é B l a h a L u j z a, a népszínház kitűnő művésznője közelebb Debreczenben fog fellépni, a hol hat estén át vendégszerepel L e s z k a y szintársulatánál.

— **Szineszet Lippán.** B a l o g h Gusztáv szintársulatának nagyon gyengén megy a sorja Lippán, pedig minden lehető megtesz, hogy kielégítse az igényeket. Most ujabban K o n e c s n y I l o n a és S i p o s Gizella tehetséges fiatal énekesnőket szerződtette, kik a szinesziskolát jeles eredménnyel végezték.

— **Összedült szinpad.** Dettán D u b a Lajos német szinpadát a múlt héten akarta kezdeni előadásait. A nézőtér zsúfolásig megtelt közönséggel és már épen fel akarták huzni a függönyt, mikor a szinpad nagy robajjal összedőlt. A megnyitó előadás természetesen másnapra maradt. Mint a dettai német lap írja, a szinpad nem bírta ki a „kövér, testes színészeket“ és ez volt oka az összedőlésnek.

Táviratok.

Merénylet a hercegprimás ellen.

Budapest, április 11. (Saját tud. táv.) Csolies ellen gyilkossági kísérlet czimen inditanak vizsgálatot. Hogy a merénylő mennyire el van telve dühvel a hercegprimás személyisége ellen, mutatja azon körülmény, miszerint semmi megbánást sem érez, sőt reménykedik, hogy kiszabadulása esetén a merényletet megújítja a primás ellen, amint maga is mondotta felügyelői előtt.

Budapest, április 11. (Saj. tud. táv.) Mint tudósítónk sürgönyzi, nem ez az első eset, hogy a hercegprimásnak jótékonyágát ilyképpen hálálták meg, aki már eddig ötvenhét ezer forintot osztott szét a szegények között.

Tavaly egy kiszolgált őrmester jött be hozzá s fenyegetések között nagy összeget zsarolt ki.

Budapest, ápril. 11. (Saját tud. táv.) Az „Otthon“ üdvözlő iratot intézett a primáshoz, ezenkívül J ó z s e f és A g o s t főherczegek távirati uton kérdezősködtek.

Budapest, ápril 11. (Saját tud. táv.) Kohl Medard állapota változatlan, sulyos. A sebláz még nem jelentkezett. Életben maradásához van remény.

Meggyilkolt leány.

Budapest, ápril. 11. (Saját tud. táv.) Egy kétes hírű leányzót megölve találták lakásán. A detektív a gyilkosság színhelyén, a szobában katonai altiszti csillagot talált. Egy káplár, akire gyanu van, erősen vallatnak.

A régi Dom felrobbantása.

Berlin, április 11. (Saját tud. táv.) A régi Domot sikerült ma a császár jelenlétében dynamittal felrobbantani.

A német képviselőházból.

Berlin, április 11. (Saj. tud. távirata.) A képviselőház ma újból megkezdi tanácskozásait. Első sorban a választási eljárás módosítása kerül napirendre. A kormány a közveszélyes betegségek gyógyítására vonatkozó eljárásról törvényjavaslatot terjesztett a ház elé. A birodalmi gyűlés holnapután ül össze.

Kipriani Londonban.

London, április 11. (Saját tud. táv.) Kipriani Hamelkar tegnap este ideérkezett. Ma az angol, német és olasz szocialisták és anarchisták fogják üdvözölni, azután beszédet fog tartani a római anarchista-perről. Klapotkin herczeg szintén részt vesz a gyűlésben.

Dynamit-tolvajok.

Madrid, április 11. (Saját tud. táv.) A rendőrség négy egyént tartóztatott le,

kik 44 láda dynamitot loptak el. Az illetőket a murciai fogházba vitték.

Merénylet a portugál király ellen.

Lissabon, ápril 11. (Saj. tud. távirata) A portugál király nyílt utcán, bottal megfenyegette Arankot, a ki — mint hírlík — ezért rá iótt volna a királyra. A hir erősen tartja magát s még hozzáteszik, hogy Arankó megvan örülve s már tébolydába is szállították. Elképzelhető hogy az izgatottság óriási.

Örült-e?

Lissabon, április 11. (Saj. tud. táv.) A rendőrség egy idegent tartóztatott le, ki midőn Carlos király kocsija mellette elrobogott, hangosan kiabált és botjával hadonázott. Azt hiszik, hogy örült.

Közzgazdaság.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Uj-Arad, április 11.

(S—ss.) A várva-várt emelkedés végre bekövetkezett. A kereskedők csoportosulva várták a tőzsdei tudósításokat, melyek tegnap jó híreket hoztak, de ma ismét csalódásba ejtették az érdekelteket. A déli zárlat lanyha irányzato: és árcsökkenést jelentett. Kereskedőink annak daczára is emelkedést várnak, mi hacsak eső nem jön, be is következik. Az emelkedés leginkább a mai uj-aradi hetivásáron volt észlelhető. A meglehetősen behozatal csakhamar össze volt vásárolva. A buza 10 kr emelkedést ért el, a tengeri is néhány krajczárnyit. A tengerinél ezt vizimalmaink okozták, kik a kia behozatal daczára is kénytelenek voltak szükségleteiket fedezni. Rozs változatlan áron kelt. Elkelt: B u z a 1200 métermázsa 7 frttól 7 frt 10 krig.

R o z s : 200 métermázsa 5 frt 40 krtól 5 frt 50 krig.

T e n g e r i : 600 métermázsa 4 frttól 4 frt 10—15 krig.

— **Megszűnt állatjárvány.** A tamándi pusztán uralgott száj- és hörömfájás megszűnt. Az elrendelt zárlat feloldott.

— **Lövizsgálat.** V a r g a János városi állatorvos és J o ó Béla rendőrfogalmazó tegnap lövizsgálatot tartottak a legelön s megállapították, hogy a minap megsemmisített takonykóros lovak nem infeciálták a loállományt. A vizsgálatot ma a gáji legelön folytatják.

— **Marhák veszedelme.** Temesvárról sürgönyzik: A B r u c k és H e r z l czég hizalójában kitűtött a száj- és körömfájás. A hatóság az istállókat zárlat alá helyezte.

— **Budapest kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.** 1893. évi április. hó 10 Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: Óreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 48—49 krig (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 47—48 krig. Fialat nehéz (pkint 320 klgron felüli sulyban) 52—53.5 krig. Fialat közép (pkint 251—320 klgr. sulyban) 51.5—52.5 krig. Fialat könnyű (pkint 250 klgr. terjedő sulyban) 49—50 krig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 48—49 krig. — Közép (pkint 220—280 klgr. sulyban) 48—49 krig. — Könnyű (pkint 220 klgrg terjedő sulyban) 47—48 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klgron felüli sulyban) 49—50 krig. — Közép (pkint 220—260 klgr. sulyban) 49—50 krig. — Könnyű (pkint 220 klgrg terjedő sulyban) 47—48 krig. S e r t é s l é t s z á m : 1893. április hó 7-én volt készlet 142,980 darab. 1893 április 9-én felhajtott: 2282 db. 1893. április 9-én elszállított 1153 db. 1893. április 12-én maradt készletben 144,190 drb. — A h i z o t t s e r t é s ü z l e t i r á n y z a t a : csendes.

Szeszület.

— Április 11. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 50.—, kicsinyben 50.50 hordó nélkül, per 100 liter % beérnye 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósításai. —
Budapest, április 11. d. u. 5 óra.

Gabona	F a j	Irányzat	100 kilogramm frt
B u z a	bánsági	szilárd	7.60—7.80
	tiszavidéki	„	7.75—8.25
	pestvidéki	„	7.70—8.20
	fehérmezei	„	7.70—8.20
	bácskai	„	7.25—8.25
észak-magyarországi	„	—	
R o z s	—	szilárd	6.35—6.50
Á r p a	takarmány	csend.	4.90—5.20
	égetni való	„	5.35—5.80
	süfőzdei	„	6.10—7.30
Z a b	—	szilárd	5.5—5.85
T e n g e r i	bánsági	szilárd	—
	másnemű	„	4.50—4.60
K á p o s z t a - r e p c z e	—	szilárd	—
K ö l e s	—	szilárd	4.30—4.60
S z i n t a r g a h a t á r l e f e	tavasza	csene.	7.97—7.99
	junius 1894	„	7.76—7.78
	ősze	„	7.66—7.69
T e n g e r i	május-junius 1894	csend.	4.67—4.69
	szept-október 1893	„	4.33—4.38
Z a b	Budapest sz. tavasza	csend.	—
	Budapest sz. ősze	„	5.70—5.72
K á p o s z t a - r e p c z e	aug.-szeptember 1893	csend.	12.78—13.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1893. április 11.

Magyar aranyjárdék 6%	—
Magyar aranyjárdék 4%	116.90
Magyar papírdék 5%	100.—
Magyar vasuti kölesön	123.—
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kibocsátás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kibocsátás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kibocsátás	120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	—
Magyar földterhermentesítési kötvény záradékkal	—
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	—
Temes-bánati földterhermentesítési kötv. záradékkal	—
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—
Magyar szállodézmavá tsági kötvény	—
Magyar nyeresémsorsjegy-kölesön	153.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölesön	144.50
Osztrák járadék papiban	98.75

Idegenek névsora Aradon.

— Április 11. —

Fehér Kereszt szálloda: Goldschmidt Ignác kereskedő, Vizakna. Krausz Gyula magánzó, Budapest. Szentpétery J. birtokos és neje, Kuzsár. Kuzsary Zoltán birtokos, Szt.-Tornya. Fritz Lajos magánzó és neje, Nagyhalmagy. Deutsch Henrik magánzó, Szolnok. Wachter József magánzó, Vajdahunyad.

Vass szálloda: Schkolerán Mariska kaszirnő, Gyula. Weisz Sándorné magánzó, Vaskó. Bárány Manó kereskedő, Mezőhegyes. Skála Gyula hivatalnok, Kisjenő. Latinovits J. ca. és kir. főhadnagy és neje, Arad.

Arany Kules szálloda: Schlézinger N. kereskedő Kovaszinecz. Roth Mór bérlő és neje, Szatmár. Dráza Mihály sertéskereskedő, Radna.

Három Király szálloda: Gotdi János segédjegyző, Nagy-Kamarás. Brasch József kereskedő, Borosbesbes. Szvoda N. erdész, Bath.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza.**

Nyilttér.*

257—1893 gazd. sz.

269 1—3

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az országos állatvásártéren felállítandó épületnek kiépítésével kapcsolatos munkáknak elvállalása iránt folyó évi április hó 17-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár 659 frt 23 kr.

Bánompénzül leteendő 70 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtést megelőzőleg nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

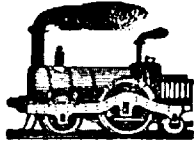
Az árlejtési feltételek, a gazdasági tanácsnoknál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1893. évi ápril 4-én tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső,
aljegyző.

Vasuti vonatok menetrendje.

Ervényes 1892. évi október hó 1-től.

Aradról—Budapestre :

Állomások	Személy-vonat	Gyorsvon.	Személy-vonat	Személy-vonat	Személy-szállító tehervonat
Arad indul	11.18 délelőtt	8.20 d. e.	9.05 este	5.30 reggel	5.45 délután
Kurtics "	11.45 "	8.38 "	9.36 "	5.57 "	6.40 "
Csaba "	1.15 délután	9.25 "	11.05 éjjel	6.57 "	8.19 este 6.
Szolnok "	4.15 "	11.46 "	2.21 "	—	—
Budapest érk.	7.25 "	1.50 d. u.	5.50 reg.	—	—
<i>Bécs d. v. t.</i> "	6.20 reggel	7.20 este	3.00 d. u.	—	—

Budapestről Aradra.

Állomások	Személy-vonat	Gyorsvon.	Személy-vonat	Személy-vonat	Személy-szállító tehervonat
<i>Bécs d. v. t.</i> indul	10.00 este	8.05 d. e.	2.15 d. u.	—	—
Budapest "	8.10 este	1.55 d. u.	9.30 este	—	—
Szolnok "	11.14 d. e.	4.02 "	1.05 éjjel	—	—
Csaba "	2.13 d. u.	5.57 "	3.53 reg.	4.30 regg.	7.10 este
Kurtics "	3.18 "	6.39 este	4.58 "	6.01 "	8.17 "
Arad érk.	3.45 "	6.57 "	5.24 "	6.35 "	8.45 "

Aradról Gyulafehérvárra és vissza.

Állomás	Szem. vonat	Szem. vonat	Vegy. vonat	Szem. vonat	Állomás	Szem. vonat	Szem. vonat	Szem. vonat	Szem. vonat
Arad ind.	4 ³⁰ du	5 ⁴⁵ r.	—	2 ³⁴ du	Budapest ind.	8 ³⁰ r.	4 ⁴⁰ du	—	—
Győrök "	5 ⁰³ "	6 ¹⁸ "	—	3 ³⁴ "	Predeál "	5 ¹⁵ du	9 ¹² e.	—	—
Paulis "	5 ³⁴ "	6 ³⁰ "	—	3 ⁵⁸ "	Brassó "	7 ³³ e.	4 ³⁰ r.	—	—
Radna "	5 ⁵² "	6 ⁴⁸ "	—	3 ²⁰ "	Kolozs. "	11 ¹⁰ é.	8 ²⁰ "	—	—
Soborsin "	6 ³⁸ e.	8 ⁰⁷ d.	—	—	Törzs "	3 ⁰⁴ "	1 ³⁹ du	—	—
M.-Illye "	8 ⁰⁸ "	9 ¹⁵ "	—	—	Gyfehérv. "	3 ⁴⁰ "	2 ¹⁹ "	—	—
Déva "	8 ⁵⁹ "	9 ⁵⁴ "	—	—	Piski "	5 ¹⁰ "	4 ¹⁴ "	—	—
Piski "	10 ⁰⁰ éj.	10 ¹⁹ "	—	—	Déva "	5 ³⁴ "	4 ³⁰ "	—	—
Gyfehérv. érk.	11 ²² "	11 ⁵⁹ "	—	—	M.-Illye "	6 ⁴⁸ "	5 ¹⁴ "	—	—
Törzs "	11 ⁵⁸ "	12 ²⁸ du	—	—	Soborsin "	8 ⁰³ "	6 ²¹ e.	—	—
Kolozs "	4 ⁴⁸ "	5 ¹⁴ "	—	—	Radna "	9 ⁴⁴ d.	7 ⁴⁶ "	—	5 ²⁸ r.
Brassó "	8 ⁰⁰ r.	10 ⁰⁵ é.	—	—	Paulis "	9 ⁵⁸ "	7 ⁵⁷ "	—	5 ⁵⁰ "
Predeál "	1 ¹¹ "	6 ²⁹ r.	—	—	Győrök "	10 ¹¹ "	8 ⁰⁸ "	—	6 ³⁰ "
Budapest érk.	9 ¹⁸ "	12 ¹⁰ du	—	—	Arad érk.	10 ⁴⁶ "	8 ⁴⁰ éj.	—	1 ³⁰ "

Borosjenőről—Csermőre és vissza

Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.
Arad indul	6.20 reg.	4.40 d. u.	Csermő indul	4.40 reg.	2.40 d. u.
Borosjenő "	8.20 d. e.	7.25 este	Borosjenő érk.	5.30 "	3.40 "
Csermő érk.	10.10 "	8.20 "	Arad "	8. — "	6.45 este

Aradról—Gurahonczra és vissza.

Állomások	Szem. v.	Vegy. v.	Állomások	Szem. v.	Vegy. v.
Budapest máv. ind.	8.10 d. e.	9.30 este	Gurahoncz ind.	4.00 reg.	2.00 d. u.
Arad "	4.40 d. u.	6.20 reg.	Almás-Alosil "	4.18 "	2.19 "
Otvényes "	5.00 "	6.41 "	Kotsuba "	4.27 "	2.29 "
Zimánd Ujfalu. "	5.11 "	6.49 "	Borosseb-B. "	4.48 "	2.52 "
Uj-Szt-Anna "	5.46 "	7.25 "	Kornyst-Berz "	4.59 "	3.06 "
Kerek "	5.55 "	7.33 "	Repszeg "	5.08 "	3.15 "
Világos "	6.10 "	7.49 "	Bokszeg-Beél "	5.20 "	3.28 "
M.-Magyarád "	6.18 "	7.58 "	Tamánd "	5.28 "	3.37 "
Bankota "	6.30 "	8.15 "	Borosjenő "	5.45 "	3.57 "
T.-Kurtakér "	6.53 este	8.39 d. e.	Apatelek "	5.56 "	4.10 "
Apatelek "	7.06 "	8.54 "	T.-Kurtakér "	6.11 "	4.30 "
Borosjenő "	7.18 "	9.07 "	Pankota "	6.37 "	5.01 "
Zimánd "	7.33 "	9.23 "	M.-Magyarád "	6.44 "	5.08 "
Bokszeg-Beél "	7.43 "	9.33 "	Világos "	6.52 "	5.17 "
Repszeg "	7.55 "	9.45 "	Kerek "	7.06 "	5.35 "
Kornyst-Berz "	8.04 "	9.54 "	Uj-Szt-Anna "	7.20 "	5.55 "
Borosseb-B. "	8.17 "	10.12 "	Zimánd "	7.39 "	6.18 "
Kotsuba "	8.35 "	10.30 "	Otvényes "	7.45 "	6.28 "
Almás-Alosil "	8.46 "	10.43 "	Arad érk.	8.00 "	6.45 este
Gurahoncz érk.	8.08 "	11.00 "	Budapest "	1.20 d. u.	5.50 reg.

Aradról Nagyváradra és vissza.

Állomások	Személy-vonat	Állomások	Személy-vonat		
Arad indul	5.30 reg.	11.18 d. e.	Nagyvárad indul	10.08 d. e.	4.20 d. u.
Kurtics "	5.57 "	11.45 "	Ósi "	10.19 "	4.31 "
Békés-Csaba "	7.22 "	2.25 d. u.	Less "	10.38 "	4.50 "
Gyula "	7.44 "	2.56 "	Cséffa "	10.54 "	5.06 "
Sarkad "	8.04 "	3.19 "	Szalonta "	11.19 "	5.31 "
Szalonta "	8.40 "	4.03 "	Sarkad "	11.53 "	6.02 "
Cséffa "	8.59 "	4.28 "	Gyula "	12.18 d. u.	6.23 "
Less "	9.17 "	4.50 "	Békés-Csaba "	2.13 "	7.10 este
Ósi "	9.35 "	5.09 "	Kurtics "	3.18 "	8.17 "
Nagyvárad érk.	9.46 "	5.20 "	Arad érk.	3.45 "	8.45 "

Aradról—Szegedre és vissza.

Állomások	Szem. v.	Vegy. v.	Teherv. v. sz. sz.	Állomások	Teherv. sz. sz.	Vegy. v.	Személy-vonat
Arad ind.	5.01 reg.	4.00 d. u.	6.10 reg.	Bécs á.v.t. ind.	9.00 este	9.15 d. e.	11.00 d.
Szt-Tamás "	5.24 "	4.26 "	6.37 "	Budapest á.v.t.	2.35 "	6.30 este	8.25 reg.
Pécska "	5.41 "	4.45 "	7.03 "	Szabadka "	2.35 "	—	9.51 d.
Battonya "	6.10 "	5.15 "	7.38 "	Szeged "	6.10 "	3.07 reg.	2.42 d.
Tompa "	6.20 "	5.26 "	7.53 "	Szőreg "	6.25 "	3.25 "	3.00 "
Pereg "	6.29 "	5.36 "	8.05 "	Deszk "	6.39 "	3.40 "	3.12 "
M-hegyes "	6.43 "	6.00 "	8.43 r.	K.-Zombor "	7.12 "	4.10 "	3.40 "
Cs.-Palota "	7.15 "	6.21 "	9.08 "	Makó "	7.28 "	4.53 "	4.00 "
Nagylak "	7.32 "	6.42 este	9.30 "	Apátfalva "	8.16 "	5.15 "	4.25 "
Apátfalva "	7.54 "	7.04 "	9.57 "	Nagylak "	8.44 "	5.40 "	4.51 "
Makó "	8.21 "	7.40 "	10.43 "	Cs.-Palota "	9.03 "	5.58 "	5.10 "
K.-Zombor "	8.38 "	8.02 "	11.00 "	M.-hegyes "	9.26 "	6.14 "	5.51 "
Deszk "	9.02 "	8.30 "	11.27 "	Pereg "	—	6.59 "	6.08 "
Szőreg "	9.17 "	8.47 "	11.46 "	Tompa "	—	7.10 "	6.18 "
Szeged érk.	9.30 "	9.00 "	12.00 "	Battonya "	—	7.32 "	6.32 "
Szabadka "	1.20 "	—	6.00 "	Pécska "	—	8.00 "	7.00 "
Budapest á.v.t.	1.20 "	8.15 reg.	8.50 "	Szt.-Tamás "	—	8.16 "	7.17 "
Bécs ny.p.u.	7.05 reg.	2 ⁴⁵ d. u.	6.35 "	Arad érk.	—	8.40 "	7.40 "

Mezőhegyesről—Kétegyháza és vissza

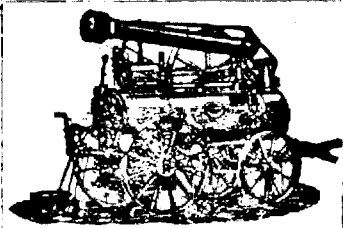
Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.
Mezőhegyes indul	8.40 reg.	6.35 este	Budapest indul	9.30 este	8.10 reg.
Kamarásmajor "	8.52 "	6.47 "	Kétegyháza "	4.02 reg.	3.00 d. u.
Nesze "	9.00 "	6.57 "	Bankút "	5.01 "	3.21 "
Kovácskása "	9.17 "	7.15 "	M.-Bodzás "	5.18 "	3.40 "
Bánhegyes "	9.40 "	7.38 "	Bánhegyes "	5.37 "	4.02 "
M.-Bodzás "	10.02 "	8.00 "	Kovácskása "	5.58 "	4.25 "
Bankút "	10.17 "	8.16 "	Nesze "	6.10 "	4.39 "
Kétegyháza érk.	10.37 "	8.35 "	Kamarásmajor "	6.18 "	4.48 "
Budapest m. á. v.	7.25 d. u.	5.50 reg.	Mezőhegyes érk.	6.30 "	5.00 "

Uj-Szt.-Annáról—Kétegyháza és vissza

Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.
Uj-Szt-Anna indul	8. — d. e.	6.10 este	Budapest máv. ind.	9.30 este	8.10 reg.
Simánd "	8.31 "	6.39 "	Kétegyháza "	4.40 reg.	3.05 d. u.
Kisjenő-Erdőhegy "	9.06 "	7.12 "	Elek "	4.56 "	3.24 "
Székudvar "	9.22 "	7.26 "	Ottlaka "	5.07 "	3.36 "
Sikló "	9.37 "	7.39 "	Sikló "	5.20 "	3.49 "
Ottlaka "	9.51 "	7.51 "	Székudvar "	5.35 "	4.04 "
Elek "	10.07 "	8.07 "	Kisjenő-Erdőhegy "	6.07 "	4.23 "
Kétegyháza érk.	10.20 "	8.22 "	Simánd "	6.28 "	4.52 "
Budapest m. á. v.	7.25 este	5.50 reg.	Uj-Szt-Anna érk.	6.55 "	5.20 "

Aradról Temesvárra és vissza.

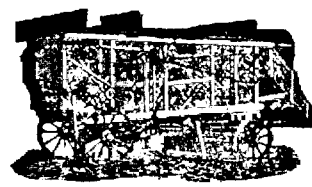
Állomások	Személy-vonat	Vegy. vonat	Vegy. vonat	Állomások	Személy-vonat	Vegy. vonat	Vegy. vonat
Arad indul	5.58 e.	6.15 reg.	11.30 d. e.	Temesvár in.	8.00 r.	1.1 d. u.	8.15 reg.
Uj-Arad "	6.09 "	6.43 "	11.54 "	Orczifalva "	8.45 "	2.16 "	9.21 "
Németség "	6.27 "	7.05 "	12.19 d. u.	Vinga "	9.02 "	2.41 "	9.46 "
Vinga "	6.46 "	7.32 "	12.47 "	Németség "	9.17 "	3.0 "	10.07 "
Orczifalva "	6.58 "	7.48 "	1.04 "	Uj-Arad "	9.34 "	3.35 "	10.39 "
Temesvár érk.	7.39 "	8.42 "	2.04 "	Arad érk.	9.44 "	3.6 "	10.55 "

Gőzcseplésre

legjobban ajánljuk

saját gyártmányú kitűnő

gőzmozgonyainkat és gőzcseplőgépeinket

kifogástalan szerkezetért és munkáért, tökéletes kicséplésért és valamennyi gabonafajnak teljesen piaczképes tisztításáért a legnagyobb munkaképesség mellett teljes felelősséget vállalunk. Valamennyi gépünk igen czélszerű biztonsági készülékkel, jelentékenyen meghosszabbított szalmarázókkal, szabadalmazott zsáktartó készülékkel, a mozgonyok eltörhetetlen vízmutató üveggel, tartalék kezi szivattyúval, kemény fel- és leeresztő készülékkel, puskázott gőzhengerrel, önműködő hengerolajozó szivattyúval, dörzsfékek stb. vannak ellátva. A kazán 6 légköri szabályos nyomásra készült. 107 10—15

Kitűnő bizonyítványok, rendkívül olcsó árak. — Kimerítő ajánlatokkal készséggel szolgál:

UMRATH és TÁRSA mezőgazdasági gépgyára
Budapest, Váci-körút 60.
Bizományi raktár Lészai és Társa uraknál Debreczen.
Kezi esjargányos cseplőgépek, resták és mindennemű gazdasági gépek nagy választékban.

1305 | 893.

272 2-3

4004. k. h.

261 3-8

Pályázati hirdetés.

A Berza község székhellyel — Berza, Algyest és Vojvogyen kis községekből szervezett berzai körjegyzői állás elhalálózás folytán megüresedvén, annak betöltése tárgyában az 1886. XXII. t.-cz. 82. §-a értelmében nyilvános pályázatot nyitok, s a törvény 83. §-a értelmében megejtendő választás határidejét a berzai körjegyzői irodában **follyó hó 22-ik napjának d. e. 10 órájára** tűzöm ki.

Felhívom az ezen állásra pályázni kívánókat, hogy az 1883. I. t.-cz. 6. §-a értelmében felszerelt kérvényeket hozzám a választást megelőző napig mutassák be.

Borosjenő, 1893. évi április hó 5-én.

Monti Alajos,
főszolgabíró.

Hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminisztériumnak f. évi 13808. sz. a. kiadott körrendelete alapján ezennel közhírré teszem, hogy maszlagnak csakis a droguisták általi árusítása engedtetik meg s annak eltartása, elárusítása, valamint kiszolgáltatása körül a mérgekre fennálló szabályok a mérvadók.

Mindazon kereskedők tehát, kik üzletükben jelenleg maszlagot tartanak s annak elárusításával foglalkoztak, a további árusítástól ezennel eltiltatnak s figyelmeztetnek, hogy ezen tilalom áthágása esetén az 1879. évi XL. t.-cz. 108. §-a értelmében fognak büntettetni.

Arad, 1893. évi márczius 31-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Elismert legtisztább

alkalikus

KRONDORFI SAVANYUVIZ

asztali-

és

gyógy-víz

orvosi tekintélyek tapasztalata szerint kiváló gyógyhatással bír **köhögés és rekedtségnél, tüdő-, gyomor- és hólyaghurutnál.**

Borral vegyítve felséges ital.

Kapható **ARADON** minden fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Magyarországi főraktár:

Bauer Lajos és testvére Budapest, Arany János-utca 9. szám.

Nyomatja es kiadja az „Aradi nyomdatársaság” könyvnyomdája

RETOUCHE gyorsfestő szakálra.

Ezen új, kitűnő készítmény Itál képesítve vagyunk, az egészségre minden legkisebb hátrány nélkül s minden bőrpisztítás mellőzésével, pillanatnyi rövid idő alatt a szakált állandóan szőke, világos barna, sötétbarna vagy feketére festhetni.

Festett hajminták a raktárban megtekinthetős végett ki vannak téve.

Kapható dobozokban 2 frtjával.

K a p h a t ó:

Török József budapesti gyógyszerész különlegességi főraktárának aradi fiókjában:

RING LAJOS

„Angyalhoz” címzett gyógyszerzetárában Aradon, Asztalos Sándor-utca 1. sz.

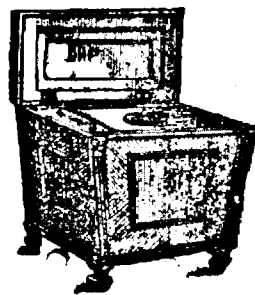
Megrendeléseknél kerjük a kívánt szint megjelölni, a gyorsfestésben gyakorolt todrászt ajánlhatunk. 12 7—12

POLLAK D. H.

fémáru-csarnoka

BUDAPEST, bécsi-utca 5. Gyár: IX., tűzoltó-utca 32.

ajánlja új, szabadalmazott, emaillezott víztartóval ellátott szalon jégszekrényt, valamint vasbutorait és aszaldrot-madráczait a következő árak mellett:

Aszaldrot-madráczok

7—10. frt

Mosdó-asztalok 3—4 frt

Szekrény-ágyak 12—15 frt

Szab. ágyak . . . 22—30 frt

Rácsos szekrény-ágyak . . . 18—22 frt

Gyermek-ágyak 11—18 frt

Szalon-ágyak . . . 12—18 frt

Kerti padok . . . 9—18 frt

Székek . . . . . 4—6 frt

Ruhafogasok! . . . 10—18 frt

Konybaberendezések 25 frt

Szalon jégszekrény emaillezott víztartóval

45—65 frt

Jégszekrény háztartások részére . . . . . 14—30 frt

Mészároszekrény 75—180 frt

Fürdő-kádak . . . . . 12—15 frt

Ülő-kád . . . . . 6—8 frt

Fürdő-székek . . . . . 15—21 frt

Szoba-klozet . . . . . 13 frt

Szoba-klozet . . . . . 130 frt

Müemali-főzdedények és mindenféle tejgazdasági edények, ugyszintén transport-tej-kannák szabott árak mellett. Szétküldés valamennyi vasúti állomásra utánvét mellett. Csomagolásért csak saját költségemet számítom. 600 képpel ellátott árjegyzékemmel kívánatra ingyen szolgálok. — Megrendeléseket kérem a Fémáru-csarnokba, Budapest, bécsi-utca 5. sz. alá intézni. 258 2—10

90—1893.

274—1—7

Árverési hirdetésnyi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Csupuliga Popa Marjucz végrehajthatónak Bulboka György végrehajtást szenvedett elleni 77 frt 85 kr tökekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő és a kurticsi 440. sz. tjkvben A. I. 26—30. alatt foglalt ingatlanra az árverést 1026 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1893. évi május hó 1-ső napján d. e. 9 órakor Kurtics községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, úgy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1893. évi január hó 10-én.

Az aradi kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság.

Vincze,

kir. tvszéki bíró.